

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародної економіки

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВИКОНАННЯ КОМПЛЕКСНОГО
ПРАКТИЧНОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО
ЗАВДАННЯ ТА ТРЕНІНГУ З ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНА
ЕКОНОМІКА»**

**Тернопіль
ЗУНУ
2022**

Навчально-методичні рекомендації щодо виконання комплексного практичного індивідуального завдання та тренінгу з дисципліни «Міжнародна економіка» для бакалаврів галузі знань 07 “Управління та адміністрування”, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укл. Стахова Н. В. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 16 с.

Укладач:

Стахова Наталія Володимирівна,
к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки

Рецензенти:

Зварич Ірина Ярославівна,
д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки

Дейнека Юрій Петрович,
*начальник управління стратегічним розвитком м. Тернополя
Тернопільської міської ради*

Відповідальний за випуск:

Зварич Ірина Ярославівна,
д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки

*Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки
(протокол № 3 від 24.10.2022 р.)*

ЗМІСТ

1. Опис дисципліни «Міжнародна економіка»	4
2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Міжнародна економіка»	5
3. Структура залікового кредиту дисципліни «Міжнародна економіка»	6
4. Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ)	8
5. Тренінг.....	13
6. Критерії оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання та тренінгу з дисципліни «Міжнародна економіка» за кредитно-модульною системою	14

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ “МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА”

Дисципліна - Міжнародна економіка	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"	Нормативна дисципліна Мова викладання – українська
Кількість залікових модулів – 4	Освітньо-професійна програма «Банківська справа», «Митна справа», «Податкова справа», «Фінанси», «Фінансовий менеджмент».	Рік підготовки: ДФН – 1. ЗФН – 1. Семестр: ДФН – 2. ЗФН – 1,2.
Кількість змістових модулів – 2	ступінь вищої освіти: бакалавр	Лекції: ДФН – 30 год. ЗФН – 8 год. Практичні заняття: ДФН – 30 год. ЗФН – 4 год.
Загальна кількість годин – 150 год.		Самостійна робота: ДФН – 86 год., в тому числі тренінг – 4 год. ІРС – 4 год. ЗФН – 138 год.
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 4 год.		Вид підсумкового контролю: ДФН – екзамен. ЗФН – екзамен.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ “МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА”

2.1. Метою навчальної дисципліни “Міжнародна економіка” є вивчення студентами сутності і тенденцій інтернаціоналізації економіки, форм, методів економічної діяльності, принципів і середовища її розвитку, практики здійснення і механізмів регулювання, набуття вміння аналізувати й оцінювати світогосподарські явища і процеси у контексті національних інтересів України.

2.2. Завдання вивчення дисципліни. В результаті вивчення дисципліни "Міжнародна економіка" студенти повинні знати:

- теоретичні основи функціонування відносин і взаємозв'язків у світовій економіці;
- основні тенденції на світових ринках;
- фактори, що впливають на формування економічної політики держави;
- механізми та методи регулювання міжнародної економічної взаємодії на державному та наднаціональному рівнях.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни:

- здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;
- розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни:

Дисципліна: «Міжнародна економіка» має структурно-логічний зв'язок з наступними дисциплінами: «Мікроекономіка», «Історія економічних вчень».

2.5. Програмні результати навчання:

усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

3. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ “МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА”, денна форма

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	ІРС	Конт-рольні заходи
Змістовий модуль 1. Міжнародна мобільність факторів виробництва та основні тенденції розвитку світових ринків					
Тема 1. Міжнародна економічна система	2	2	5	2	Усне опитування, кейс
Тема 2. Міжнародна економічна діяльність	2	2	5		Задачі
Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг.	2	2	6		кейс
Тема 4. Світовий фінансовий ринок.	4	4	6		Задачі
Тема 5. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво.	2	2	6		кейс
Тема 6. Міжнародний кредит	2	2	6		Усне опитування, кейс
Тема 7. Світовий ринок праці	2	2	6		Задачі
Тема 8. Міжнародна трудова міграція	2	2	6		кейс
Змістовий модуль 2. Функціональні зв'язки у світовій економіці та місце України					
Тема 9. Світова валютна система	2	2	6	2	Усне опитування, кейс
Тема 10. Міжнародні розрахунки	2	2	6		Задачі
Тема 11. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага.	2	2	6		кейс
Тема 12. Міжнародна регіональна інтеграція	2	2	6		Усне опитування, кейс
Тема 13. Глобалізація економічного розвитку	2	2	6		Задачі
Тема 14. Інтеграція України у світову економіку	4	4	6		Усне опитування, кейс
Тренінг			4		
Разом	30	30	86	4	

СТРУКТУРА ЗАЛКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ “МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА”, заочна форма

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Міжнародна мобільність факторів виробництва та основні тенденції розвитку світових ринків			
Тема 1. Міжнародна економічна система	4	2	10
Тема 2. Міжнародна економічна діяльність			10
Тема 3. Світовий ринок товарів і послуг.			10
Тема 4. Світовий фінансовий ринок.			10
Тема 5. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво.			10
Тема 6. Міжнародний кредит			10
Тема 7. Світовий ринок праці			10
Тема 8. Міжнародна трудова міграція			10
Змістовий модуль 2. Функціональні зв'язки у світовій економіці та місце України			
Тема 9. Світова валютна система	4	2	10
Тема 10. Міжнародні розрахунки			10
Тема 11. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага.			10
Тема 12. Міжнародна регіональна інтеграція			10
Тема 13. Глобалізація економічного розвитку			10
Тема 14. Інтеграція України у світову економіку			8
Разом			8

4. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ (КПЗ)

(денна форма – 4 год.)

Індивідуальні завдання з дисципліни “Міжнародна економіка” виконується самостійно кожним студентом. Метою виконання КПЗ є поглиблене вивчення найбільш актуальних проблем сучасної світової економіки, отримання навичок аналізу економічних явищ. КПЗ виконується упродовж всього семестру у відповідності до встановлених графіків, дотримання яких є необхідною передумовою допуску до здачі змістових модулів. Підсумкова оцінка за виконання КПЗ виставляється після захисту всіх складових завдання. Виконання КПЗ є одним із обов’язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни “Міжнародна економіка”.

ВАРІАНТ КОМПЛЕКСНОГО ПРАКТИЧНОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Відповідно до номеру студента за списком академічної групи, обирається країна:

1. Хорватія.
2. Греція.
3. Швеція.
4. Нігерія.
5. Фінляндія.
6. Норвегія.
7. Чехія.
8. Тайланд.
9. Австрія.
10. Польща.
11. Швейцарія.
12. Японія.
13. Сінгапур.
14. Індія.
15. Китай.
16. Угорщина.
17. Молдова.
18. Казахстан.
19. Грузія.
20. Данія.
21. Люксембург.
22. Бельгія.
23. Нідерланди.
24. США.
25. Мексика.
26. Бразилія.
27. Венесуела.
28. Куба.
29. Литва.
30. Латвія.

СТРУКТУРНА СХЕМА ЕТАПІВ ВИКОНАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ПРАКТИЧНОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ:

1 етап. Місцезнаходження обраної країни (в якій частині світу знаходиться країна, з якими межує).

2 етап. Наявність природних ресурсів країни.

3 етап. Спеціалізація обраної країни у виробництві товарів й послуг.

Перелік товарів, які країна виробляє	Виробництво товарів в умовних одиницях			Частка товару, виробленого в країні від ВВП, %		
	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.

Перелік послуг, які країна надає	Виробництво послуг в умовних одиницях			Частка послуги, наданої в країні від ВВП, %		
	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.

4 етап. Визначення обраної країни у світовому господарстві: здійснити аналіз.

Країна	Населення	Площа	ВВП			ВВП на душу населення			Індекс конкурентоспроможності		
			2019 р.	2020 р.	2021 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Країна											

5 етап. Проаналізувати основні макроекономічні показники обраної країни.

Країна	Інфляція		Безробіття		Зовнішній борг		Частка зовнішнього боргу від ВВП, %	
	2020 р.	2021 р.	2020 р.	2021 р.	2020 р.	2021 р.	2020 р.	2021 р.
Країна								

6 етап. Оцінити географічну та товарну структури міжнародної торгівлі обраної країни.

Географічна структура міжнародної торгівлі обраної країни

Обсяг експорту				Регіон/Країна	Обсяг імпорту			
млрд.дол.США			%		%	млрд.дол.США		
2019 р.	2020 р.	2021 р.				2019 р.	2020 р.	2021 р.
				Північна Америка				
				Латинська Америка				
				Європа				
				ЄС				
				Африка				
				Близький Схід				
				Азія				
				Японія				
				Китай				
				Індія				
				Всього				

Товарна структура міжнародної торгівлі обраної країни

Експорт обраної країни до регіону/країни	Продукти с/г		Паливо		Вироби		Всього	
	млрд. дол. США	%	млрд. дол. США	%	млрд. дол. США	%	млрд. дол. США	%
Північна Америка								
Латинська Америка								
Європа								
ЄС								
Африка								
Близький Схід								
Азія								
Японія								
Китай								
Індія								
Всього								

Імпорт обраної країни з регіону/країни	Продукти с/г		Паливо		Вироби		Всього	
	млрд. дол. США	%	млрд. дол. США	%	млрд. дол. США	%	млрд. дол. США	%
Північна Америка								
Латинська Америка								
Європа								
ЄС								
Африка								
Близький Схід								
Азія								
Японія								
Китай								
Індія								
Всього								

7 етап. Оцінити зовнішньоторговельний обіг та зовнішньоторговельне сальдо обраної країни.

Експорт обраної країни		Імпорт обраної країни		Зовнішньоторговельний обіг		Зовнішньоторговельне сальдо	
2020 р.	2021 р.	2016 р.	2017 р.	2016 р.	2017 р.	2016 р.	2017 р.

8 етап. Проаналізувати основні показники зовнішньоторговельної інтенсивності України та обраної країни, такі як:

– **обсяг експорту, імпорту та зовнішньоторговельного обігу на душу населення:**

$$E_d = \frac{E}{\text{Ч}}; \quad I_d = \frac{I}{\text{Ч}}; \quad \text{ЗТО}_d = \frac{\text{ЗТО}}{\text{Ч}},$$

де E_d – експорт на душу населення;

I_d – імпорт на душу населення;

ЗТО_d – зовнішньоторговельний обіг на душу населення;

E – вартість національного експорту за рік;

I – вартість національного імпорту за рік;

ЗТО – зовнішньоторговельний обіг країни за рік ($E+I$);

Ч – чисельність населення країни на відповідний рік.

– **експортну квоту, яка розраховується за формулою:**

$$K_e = \frac{E}{\text{ВВП}} \cdot 100\%,$$

де E – річний обсяг експорту країни;

ВВП – валовий внутрішній продукт країни за аналогічний період.

– імпорту квоту, що розраховується за формулою:

$$K_i = \frac{I}{\text{ВВП}} \cdot 100\%,$$

де K_i – квота імпорту;

I – річний обсяг імпорту країни;

ВВП – валовий внутрішній продукт країни за аналогічний період.

– зовнішньоторговельну квоту, яка розраховується за формулою:

$$K_{\text{зт}} = \frac{(E + I) \cdot 0,5}{\text{ВВП}} \cdot 100\%,$$

де $K_{\text{зт}}$ – квота зовнішньоторговельна;

E, I – річний обсяг, відповідно, експорту та імпорту країни;

ВВП – валовий внутрішній продукт країни за аналогічний період.

– рівень внутрішньогалузевої торгівлі, який визначається як різниця загального обігу даної галузі та обсягу міжгалузевої торгівлі цієї галузі:

$$H_i = (E_i + I_i) - |E_i - I_i|,$$

де H_i – рівень внутрішньогалузевої торгівлі;

E_i, I_i – відповідно, експорт та імпорт галузі « i »;

$(E_i + I_i)$ – вартість зовнішньоторговельного обігу галузі « i »;

$|E_i - I_i|$ – абсолютна вартість різниці між експортом та імпортом виробів даної галузі, що дорівнює обсягу міжгалузевої торгівлі галузі « i ».

– інтенсивність внутрішньогалузевої торгівлі між країнами, що визначається за такими формулами:

$$U_i = \frac{(E_i + I_i) - |E_i - I_i|}{(E_i + I_i)} \cdot 100\% \quad \text{або} \quad U_i = \frac{H_i}{(E_i + I_i)} \cdot 100\%,$$

де U_i – інтенсивність внутрішньогалузевої торгівлі між країнами;

H_i – рівень внутрішньогалузевої торгівлі;

E_i, I_i – відповідно експорт та імпорт галузі.

Країна/ Показники	Експорт на душу населення		Імпорт на душу населення		Зовнішнь-торговель- ний обіг на душу населення		Експортна квота		Імпортна квота		Зовнішньо- торговельна квота		Інтенсив-ність внутріш- ньогалузевої торгівлі між країнами	
	2020 р.	2021р.	2020 р.	2021р.	2020 р.	2021р.	2020 р.	2021р.	2020 р.	2021р.	2020 р.	2021р.	2020 р.	2021р.
Обрана країна														

9 етап. Після системного аналізу основних показників міжнародної торгівлі, студент повинен дослідити сильні, слабкі сторони, можливості й загрози обраної країни в сфері зовнішньоторговельних відносин (SWOT-аналіз).

SWOT-аналіз стану та перспектив розвитку міжнародної торгівлі обраної країни

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. 2. 3.	1. 2. 3.
Можливості	Загрози
1. 2. 3.	1. 2. 3.

10 етап. На основі проведеного SWOT-аналізу запропонувати ефективну модель (механізм) розвитку міжнародної торгівлі обраної країни, враховуючи її національні інтереси.

5.ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА» (4 ГОД.)

Задача 1

У країні I витрати праці на в-во товару $X=5$ год., $Y=1$ год.; у країні II витрати праці на в-во товару $X=5$ год., $Y=2$ год. Загальний обсяг праці в країні I = 300; в країні II ==200. Побудуйте графіки виробничих можливостей обох країн. Якщо умови торгівлі = 3, якими будуть торгові можливості країн?

Задача 2

У країні I продуктивність праці у секторі в-ва товару $X=3$ шт./год., $Y=4$ шт./год.; у країні II продуктивність праці $X=5$ шт./год., $Y=1$ шт./год.. Чи має країна II абсолютні переваги? Якщо так, по якому товару?

Задача 3

У країні I витрати праці на в-во товару $X=6$ год., $Y=5$ год.; у країні II витрати праці на в-во товару $X=5$ год., $Y=7$ год.. Чи має країна II абсолютні переваги? Якщо так, то по якому товару?

Задача 4

НБУ вирішив впродовж року девальвувати гривню з $USD/UAH = 35,0000$ до $USD/UAH = 40,0000$ з метою стимулювання експорту. За цей період ціни в США зросли на 2%, а в Україні на 15%. Розрахуйте (обгрунтуйте), чи було таке рішення ефективним?

Задача 5

Розрахуйте крос-курс bid (offer) BYR/MDL , якщо $BYR/UAH = 0,002/0,003$, $MDL/UAH = 1,265 / 1,279$.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ПРАКТИЧНОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ ТА ТРЕНІНГУ З ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА» ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ

При оцінці комплексного практичного індивідуального завдання та тренінгу з дисципліни «Міжнародна економіка» береться до уваги його якість виконання, достатність інформаційної бази аналізу, оформлення згідно з вимогами, навички студента пов'язувати теоретичні знання з практикою, повнота і точність відповідей на запитання, а також уміння студента вести аргументовану публічну дискусію й захищати свою позицію тощо.

Оцінюючи КПЗ та виконання тренінгу студента, насамперед звертається увага на те, наскільки вільно і впевнено володіє доповідач матеріалом свого індивідуального завдання та може пояснити матеріали таблиць, рисунків, схем, розв'язків.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Виконання КПЗ та тренінгу оцінюють за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та в балах за кредитно-модульною системою (ECTS).

Оцінку **«відмінно» – А (90–100)** заслуговує студент, який виконав КПЗ та тренінг з дотриманням усіх поставлених вимог; здійснив ґрунтовне системне дослідження; під час захисту своєї роботи (доповіді) продемонстрував вільне володіння матеріалом, здатність творчо мислити та вести аргументовану полеміку.

Оцінка **«добре» – В (85–89)** виставляється при наявності незначних недоліків у виконанні КПЗ та тренінгу та його оформленні; КПЗ та тренінг виконане на належному аналітичному рівні, хоча мають місце окремі недоліки непринципового характеру, а виконавці КПЗ та тренінгу під час захисту продемонстрували ґрунтовне володіння проблемою, здатність творчо, а також аналітично мислити та дискутувати.

Оцінку *«добре»* – **C (75–84)** отримує студент, який самостійно та із дотриманням графіку здійснив дослідження показників міжнародної економіки; недостатньо використав інформаційні матеріали по об'єкту дослідження та поверхово здійснив аналітичний, компаративний аналіз й розробив пропозиції; під час захисту КПЗ та тренінгу студент продемонстрував добре володіння проблемою.

Оцінка *«задовільно»* – **D (64–74)** виставляється, якщо КПЗ та тренінг в основному виконане, але мають місце недоліки змістовного характеру: описовий характер, недостатньо проаналізовані та подані закономірності і тенденції розвитку міжнародної економіки; розв'язки та пропозиції недостатньо обґрунтовані; виконавці КПЗ та тренінгу під час захисту продемонстрували в основному задовільне володіння проблемою та низьке аналітичне мислення та не усі відповіді на питання правильні й повні.

Оцінку *«достатньо»* – **E (60–64)** отримують студенти, які виконали КПЗ та тренінг із дотриманням графіку, однак в основному викладення матеріалу у них носить переважно компілятивно-описовий характер та під час захисту роботи продемонстрували низький рівень знань.

Оцінка *«незадовільно»* – **FX (35–59)** виставляється при порушенні графіку захисту КПЗ та тренінгу; невідповідності вимогам оформлення та викладу змісту проблеми; КПЗ та тренінг зроблено поверхово і мають місце такі недоліки: відсутній аналіз, переважає описовий характер; шляхи вирішення поставленої проблеми або відсутні, або непогоджені з результатами проведеного дослідження; студент під час захисту КПЗ та тренінгу дає відповіді на питання неточні або неповні.

Оцінку *«незадовільно»* – **F (1–34)** отримують ті студенти, які зовсім не розкривають суть та зміст проблеми; КПЗ та тренінг є плагіатом або компіляцією чужих праць, містить грубі помилки і вади в оформленні, а виконавці КПЗ та тренінгу виявили незадовільні знання стосовно вибраної теми, поставлених аналітичних завдань та порушили графік його виконання.

Навчально-методичне видання

Наталія Володимирівна Стахова

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ
КОМПЛЕКСНОГО ПРАКТИЧНОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ
ТА ТРЕНІНГУ З ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»**

Підписано до друку 28.10.2022 р.
Формат 60x90/16. Гарнітура Times.
Папір офсетний. Друк на дублюванні.
Умов. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 1,0.
Тираж 50 прим.

Видавець та виготовлювач
Західноукраїнський національний університет
вул. Львівська, 11, м. Тернопіль 46009

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК № 7284 від 18.03.2021 р.*